

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta – katedra trestního práva

**Posudek vedoucího
na diplomovou práci Kateřiny Königové**

"Dovolání"

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomovou práci studentky 5. ročníku Právnické fakulty UK v Praze Kateřiny Königové, která je věnována problematice dovolání, považuji vzhledem k návaznosti na trestní řád i judikaturu Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, která se vytvářela v posledních letech, ale i přípravu a zpracování nového trestního řádu, za velmi aktuální.

2. Rozsah práce a datum odevzdání práce

Práce byla zpracována v odpovídajícím rozsahu pro diplomovou práci, neboť její vlastní text čítá 68 stran. Dalších 11 stran představuje seznam zkratk, použité prameny a literatura, dále abstrakt v českém i anglickém jazyce a klíčová slova.

Práce byla odevzdána dne 14. 5. 2021.

Oponentem byl ustanoven JUDr. Jiří Říha, Ph.D.

3. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje, jejich zpracování a použité metody

Náročnost tématu navazuje na jeho aktuálnost a návaznost na teoretická východiska, jež tvoří základní zásady trestního řízení i specifické zásady platící pro opravné řízení, jako fundamentální základ pro zhodnocení dovolání po stránce teoretické, byť posuzovaná práce je zaměřena spíše na praktické problémy z hlediska přípustnosti dovolání, důvodů dovolání a řízení o dovolání. Hlavní metodou zpracování práce je analýza právní úpravy (metoda deskriptivně-analytická) v návaznosti na relevantní literaturu a judikaturu Nejvyššího soudu a Ústavního soudu.

Při tomto přístupu diplomantka prokázala dobré teoretické znalosti, které se projevíly při zpracování např. kapitoly věnované charakteristice dovolání a jeho zařazení do systému opravných prostředků a zejména při výkladu dovolacích důvodů, který tvoří základ diplomové práce.

4. Formální a systematické členění práce

Po stručném úvodu se diplomantka zabývala základní charakteristikou dovolání a jeho místem v opravných prostředcích, přípustností dovolání, osobami oprávněnými k podání dovolání, dovolacími důvody a řízením o dovolání. Zvolená systematika je obvyklá u těchto druhů diplomových prací, které se zabývají jednotlivými mimořádnými opravnými prostředky, byť mohla být doplněna komparativní kapitolou, která by jistě vytvořila fundovanější podklad pro návrhy *de lege ferenda*, které autorka uvádí v závěru práce, i když jinak dospěla k závěru, že „současná právní úprava institutu dovolání v trestním řízení velice zdařilá“.

5. Vyjádření k práci a hodnocení způsobu zpracování tématu

V souladu se zadáním tvoří východisko práce kapitoly věnované vymezení základní charakteristiky dovolání a jeho přípustnosti, kde správně uvádí, že právo na dovolání není ústavně zaručeným právem. Těžištěm práce je ve smyslu záměru autorky kapitola věnovaná poměrně podrobnému rozboru dovolacích důvodů. V této kapitole diplomantka vychází z dostupné literatury a zejména z rozsáhlé judikatury Nejvyššího soudu a Ústavního soudu. Správně podle mého názoru řeší s odkazem na judikaturu Ústavního soudu i případy nesprávně uplatněného dovolacího důvodu, kdy však lze námitky uplatněné v dovolání podřadit pod jiný zákonný dovolací důvod, a opodstatněně dospívá k závěru, že se Nejvyšší soud musí v takovém případě dovoláním zabývat, nikoli ho z formálního důvodu odmítnout. V opačném případě by se jednalo podle jejího názoru o výklad přespříliš restriktivní a nadbytečně formalistický. Obdobně řeší i v literatuře spornou situaci, není-li v dovolání uveden odkaz na zákonné ustanovení, které stanovuje dovolací důvody (str. 15 až 17). V pojednání o jednotlivých dovolacích důvodech s potřebným teoretickým a zejména praktickým přístupem rozebírá v podstatě všechny zásadní problémy k nim se vztahující. Zvláštní pozornost věnovala novému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, vloženému do trestního řádu novelou provedenou zákonem č. 220/2021 Sb., týkajícího se přezkoumávání zjevného rozporu ve skutkových zjištěních, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, přičemž v té souvislosti náležitě hodnotí i judikaturu Ústavního soudu týkající se tzv. extrémního rozporu, a navazující zprvu rozpornou judikaturu Nejvyššího soudu. Důvodně na podkladě literatury uvádí, že v důsledku této nové právní úpravy může nejvyšší státní zástupce podat dovolání v neprospěch obviněného i z důvodu, který je skutkové povahy (viz str. 30 až 35). V této části uplatňuje i do určité míry vlastní názory na řešení této problematiky, což je třeba ocenit.

Zásadních výhrad nemám ani ke kapitole o osobách oprávněných podat dovolání, byť je poněkud stručnější. Kapitola věnovaná dovolacímu řízení, ve které se stručně zabývá lhůtou a místem podání dovolání, obsahem dovolání, jeho zpětvzetím, řízením o dovolání a rozhodnutím o něm, je do značné míry fragmentární (str. 54 až 64).

Z hlediska celkového hodnocení práce, je třeba zdůraznit, že ve všech jejích částech autorka pracovala samostatně a s dostatečnou hloubkou poznání, přesto však je práce do značné míry popisná, protože vychází především z dostupné judikatury a literatury a chybí zde ve větším rozsahu, jen s určitými výjimkami, vlastní názory diplomantky (to platí zvláště o kapitole 6. o řízení o dovolání). Zajímavé a podnětné jsou však některé její návrhy *de lege ferenda* uvedené v závěru práce, např. její úvahy o stížnosti pro porušení zákona nebo návrh na rozšíření osob oprávněných podat dovolání o zúčastněnou osobu.

Práce má logickou stavbu, když diplomantka postupuje při svém výkladu od obecného k zvláštnímu, což přispívá přehlednosti a čtenářské vstřícnosti práce.

Z hlediska tzv. plagiátorství práce vykazuje na základě „programového“ hodnocení vyšší míru shody s pracemi tohoto druhu (99 podobných dokumentů s nejvyšší mírou

podobnosti 17 %), což bude muset zhodnotit komise při obhajobě práce. Dobrá je logická stavba práce a práce s literaturou a judikaturou, jejíž přehled je v připojeném seznamu použité literatury a pramenů. Práce je psána srozumitelně a na potřebné jazykové úrovni. Celkově dobrá je úprava práce a její přehledné členění.

Autorka v žádném směru nevyužila zahraniční zdroje, neboť do své práce nezařadila žádnou komparativní kapitolu, což lze považovat za její nedostatek (viz shora). S ohledem na to nebylo možno posoudit, zda je schopna pracovat se zahraniční cizojazyčnou literaturou. I přes uvedené dílčí nedostatky posuzované práce, předložená diplomová práce vykazuje potřebnou úroveň, a to i ve srovnání s obvyklými diplomovými pracemi na obdobné téma.

Celkově lze hodnotit diplomovou práci Kateřiny Königové jako dobrou.

Z uvedeného zhodnocení pak vyplývají otázky pro obhajobu diplomové práce:

1. Jak se „omezený přezkum spravedlivého procesu v rozsahu dovolacích důvodů“, srovnává s povinností obecných soudů (čl. 4 a 90 Ústavy a čl. 36 odst. 2 věta druhá LZPS) dodržet kautely spravedlivého procesu podle čl. 6 Úmluvy a práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1, 2 LZPS?

2. Jak hodnotí „postup“ Ústavního soudu ve vztahu k rozhodnutí Nejvyššího soudu o nepřipustnosti dovolání v nálezu ze dne 9. 8. 2016, sp. zn. I. ÚS 3456/15, kde porušení čl. 36 odst. 1 LZPS Ústavní soud shledal jen u rozsudku krajského soudu, jeho porušení nevytkl Nejvyššímu soudu, ale jeho rozhodnutí zrušil jen jako navazující (viz poslední odstavec závěru nálezu)?

Práce v zásadě naplnila vytčený cíl diplomové práce, neboť podala odborný rozbor dovolání, a to zejména pokud jde o zákonné důvody tohoto mimořádného opravného prostředku. Podaný výklad svědčí o tom, že se autorka dostatečně seznámila s touto problematikou, která je poměrně složitá. Práce s ohledem na své zaměření a svou povahu neobsahuje grafy či tabulky.

Předložená diplomová práce Kateřiny Königové vyhovuje požadavkům kladeným na diplomovou práci, a proto ji doporučuji k obhajobě. Navrhovaná známka – 2.

V Praze dne 31. května 2024

Vedoucí diplomové práce:
Prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph. D.